

Beleid ‘Zonnepanelen en -collectoren in het beschermd stads- en dorpsgezicht gemeente Zutphen’

2024

Colofon

Dit is een uitgave van de gemeente Zutphen

Postbus 41

7200 AA Zutphen

's Gravenhof 2

www.zutphen.nl

Beleid ‘Zonnepanelen en -collectoren in het beschermd stads- en dorpsgezicht gemeente Zutphen 2024’

Versie: definitief – september 2024

Inhoud

1. Inleiding **4**

Participatie 4

2. Het vertrekpunt **5**

Doelstelling van de beschermde status 5

3. Uitgangspunten **6**

Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied 6

Zichtbaarheid vanaf de torens 7

Behoud van historische materialen en constructies van (rijks)monumenten 7

4. Het nieuwe beleid **8**

Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad 10

Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg 11

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld 12

Algemene uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling 13

5. Stappenplan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren **15**

Bijlagen **16**

Bijlage 1. Omschrijving en waardering van de beschermde gezichten 16

Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad 16

Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg 19

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld 21

Bijlage 2. Voorbeelden van (on)mogelijkheden binnen het nieuwe beleid 23

1. Inleiding

Deze notitie biedt een kader voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op bouwwerken in het Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen Binnenstad, Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel-Deventerweg en het gemeentelijk beschermde dorpsgezicht Warnsveld. Hiermee wordt inzicht gegeven in de vraag wanneer een vergunningsaanvraag voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren kans van slagen heeft.

De cultuurhistorische waarden van de beschermde stads- en dorpsgezichten in Zutphen en Warnsveld vormen het vertrekpunt (Bijlage 1). Voor het opstellen van dit beleid is bekeken in hoeverre deze waarden in het geding zijn bij de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren op daken. Onderzocht is welke dakvlakken meer of minder mogelijkheden bieden voor plaatsing van zonnepanelen. Vervolgens wordt een aantal categorieën onderscheiden, waarbinnen voor plaatsing van panelen verschillend beleid van toepassing is. Dit is vertaald in een kaart waarop zichtbaar wordt waar onder bepaalde voorwaarden wat mogelijk is. Daarnaast zijn uitgangspunten benoemd voor plaatsing, compositie en kleurstelling. Voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op (rijks)monumenten zijn specifieke criteria opgenomen. Deze notitie geeft daarmee meer duidelijkheid aan initiatiefnemers waar en onder welke voorwaarden er mogelijkheden zijn. Ook geeft het een toetsingskader waarlangs het bevoegd gezag kan beslissen over vergunningaanvragen. Er wordt ook aansluiting gezocht bij het nieuwe beleid op dit vlak van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE).

Participatie

Het college heeft de bewoners en pandeigenaren van het beschermd stad- en dorpsgezicht, door middel van een enquête, actief betrokken bij het opstellen van deze notitie. De enquête is door 958 individuen ingevuld waardoor er met een betrouwbaarheid van 95% en een foutmarge van 3,13% uitspraken kunnen worden gedaan over de populatie én de antwoorden dus ook representatief zijn. De input van deze enquête is gebruikt bij het formuleren van het beleid.

Uitkomsten van de enquête

Een ruime meerderheid van de respondenten vindt het goed dat er meer regels zijn voor verduurzamen van bouwwerken binnen het beschermd stads- en dorpsgezicht. De meerderheid is het er mee eens met dat het dakenlandschap van de historische binnenstad behouden moet blijven. Er zijn duidelijk voorkeuren voor locaties waar naar mening van de respondenten, zonnepanelen eventueel wel zichtbaar mogen zijn. De meerderheid van de respondenten vindt dat zonnepanelen vanaf uitzichtpunten zoals de kerktorens wél zichtbaar zouden mogen zijn.

2. Het vertrekpunt

De gemeente Zutphen heeft twee van rijkswege beschermde stadsgezichten en een van gemeentewege beschermd dorpsgezicht. De Zutphense binnenstad is in 1986 aangewezen door het rijk als beschermd stadsgezicht als erkenning van de monumentale kwaliteit van de historische binnenstad. In 2011 is het beschermd stadsgezicht door het rijk uitgebreid met de 19e en 20e -eeuwse stadsuitbreiding langs de Coehoornsingel en Deventerweg. In 2015 heeft de gemeenteraad de historische dorpskern van Warnsveld als gemeentelijk beschermd dorpsgezicht aangewezen.

Doelstelling van de beschermde status

De doelstelling van de beschermde status is om de monumentale kwaliteiten en cultuurhistorische waarden van het stads- en het dorpsgezicht zo goed mogelijk te bewaren. Het beleid van de gemeente is er dan ook op gericht om aantasting van het monumentale karakter van beschermde stads- en dorpsgezichten te voorkomen. Dit betekent niet de situatie van destijds te bevriezen, maar nieuwe ontwikkelingen met respect voor het bestaande te integreren. Een beschermde status brengt een aantal beperkingen met zich mee. Zo is het verboden om zonder omgevingsvergunning wijzigingen aan te brengen binnen deze gebieden.

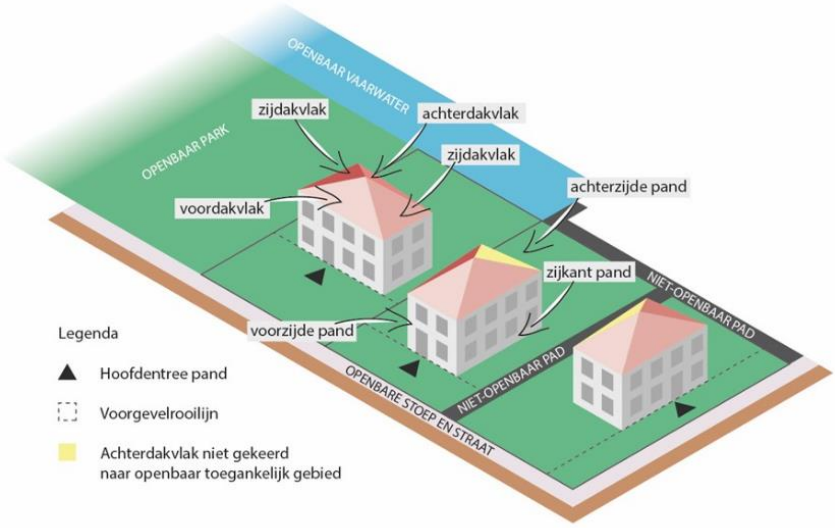
Vergunningsplicht binnen beschermde gezichten

Voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren binnen een beschermd stad- en dorpsgezicht is in veel gevallen een vergunning nodig. Het college is bevoegd gezag om vergunningaanvragen te toetsen en eventueel te verlenen. Het college gebruikt wet- en regelgeving en beleid(regels) om te toetsen of de vergunning verleend kan worden. Bij het verlenen van een vergunning wordt vanuit welstands- en monumentaspecten vooral beoordeeld of de te plaatsen zonnepanelen de cultuurhistorische waarden niet onevenredig aantasten. Op die manier worden de cultuurhistorische kwaliteiten van het gebied zo goed mogelijk bewaard. Dat je een vergunning moet aanvragen in een beschermd gezicht is vastgelegd in artikel 5.1 van de Omgevingswet. In artikel 2.30, derde lid van het landelijke Besluit Bouwwerken Leefomgeving (Bbl) staat dat het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op een dak op een locatie binnen het rijksbeschermd stadsgezicht, vergunning plichtig is als:

- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een achterdakvlak dat wel naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd;
- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een dakvlak dat geen achterdakvlak is.

Het zonder vergunning plaatsen van zonnepanelen en -collectoren binnen beschermde gezichten is dus alleen mogelijk mits:

- het bouwwerk geen rijks- of gemeentelijk monument betreft;
- de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst op een achterdakvlak van een perceel welke niet naar openbaar toegankelijk gebied is gekeerd.

Afbeelding 1. Schematische verbeelding van de verschillende zijdes en dakvlakken van een pand. Gemaakt door Ontwerpbureau Gemeente Utrecht.

3. Uitgangspunten

Het uitgangspunt van het nieuwe beleid kan het beste worden verwoord als: “zonnepanelen en -collectoren mogen (beperkt) zichtbaar zijn waar het kan, maar we blijven de zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren uitsluiten waar het moet”.

Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied

Het welstandsbeleid is er tot nu toe vooral op gericht om plaatsing van zonnepanelen en -collectoren binnen de beschermde gezichten te toetsen op basis van zichtbaarheid vanuit het openbaar toegankelijk gebied. Zonnepanelen en -collectoren hoeven, indien zichtbaar op ooghoogte vanaf openbaar toegankelijk gebied, niet per definitie het (rijks)beschermde stads- of dorpsgezicht visueel aan te tasten of te verstoren. Vanuit dit uitgangspunt is het wel of niet zichtbaar zijn van zonnepanelen en -collectoren niet langer een beslissend criterium. Daarentegen wordt de mate waarin het beeld van het beschermde gezicht (in Zutphen of Warnsveld) vanaf openbaar toegankelijk gebied wordt verstoord als criterium genomen: ‘Is er sprake van slechts een glimp van de zonnepanelen en -collectoren gelegen op een zijdakvlak? Of bepalen en verstoren de zonnepanelen en -collectoren op een voordakvlak ook op grotere afstand het straatbeeld?’ Op een historisch (monumentaal) gebouw dat een belangrijke rol speelt in het aanzicht van een beschermd gezicht worden in het zicht gelegen zonnepanelen en -collectoren eerder als een verstoring ervaren dan zonnepanelen en -collectoren op een nieuwbouwblok in een straat met, qua bebouwing, beperkte monumentale waarden. De mate waarin het beeld wordt verstoord hangt daarom niet alleen af van de mate waarin de zonnepanelen en -collectoren zichtbaar zijn, maar ook van (de waardering van) het gebouw, de straatwand waar het gebouw deel van uitmaakt en/ of de ligging van het gebouw in het stads- of dorpsgezicht.

Binnen het beleid is daarom met drie categorieën een onderscheid gemaakt tussen bouwwerken, straten en buurten waarvoor verschillend beleid van toepassing is. En natuurlijk speelt ook de wijze waarop de zonnepanelen en -collectoren zijn geplaatst en hoe ze er uit zien een rol.

Afbeelding 2 & 3. Zonnepanelen en -collectoren op zijdakvlakken leiden, indien beperkt zichtbaar, hier niet tot een onevenredige verstoring van het stads- en dorpsgezicht

Zichtbaarheid vanaf de torens

De eventuele zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren vanaf de Wijnhuistoren en de toren van de Walburgiskerk is geen reden meer om het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren niet toe te staan. Vanwege het fraaie beeld van het dakenlandschap vanaf deze torens is het wel van belang dat zonnepanelen en -collectoren als deze zichtbaar zijn, een rustig en evenwichtig beeld vormen. En vanzelfsprekend speelt de wijze van bevestiging van de panelen ook een rol of er dan niet aantasting van het dakenlandschap ontstaat. Het gaat bij de beoordeling of zonnepanelen en -collectoren mogelijk zijn hierbij dus niet langer om het wel of niet zichtbaar zijn, maar om de wijze waarop de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst. Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren die zichtbaar zijn vanaf de Wijnhuistoren en Walburgistoren is dus mogelijk mits er wordt voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing en kleurstelling (zie pagina 13).

Afbeelding 4. Uitzicht vanaf de Wijnhuistoren

Behoud van historische materialen en constructies van (rijks)monumenten

Het uitgangspunt is dat wanneer zonnepanelen en -collectoren terzijnertijd weer worden verwijderd (zonnepanelen en -collectoren zijn immers van tijdelijke aard), de oorspronkelijke waarden van een gebouw weer zichtbaar kunnen worden gemaakt. Daken van (rijks)monumentale bouwwerken zijn daarnaast vaak kwetsbaar vanwege de aanwezige historische materialen en de ouderdom. Bij een plan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren op een dak wordt daarom gekeken en afgewogen of zonnepanelen en -collectoren deze daken niet onevenredig beschadigen. Het plaatsen en beoordelen van zonnepanelen en -collectoren op (rijks)monumenten is dan ook maatwerk waarvoor specifieke uitgangspunten zijn opgesteld (zie pagina 14).

4. Het nieuwe beleid

Aan de hand van de cultuurhistorische en visueel esthetische waarden is een onderscheid gemaakt in het beleid tussen verschillende gebieden of straten. Dit onderscheid in beleid is vertaald in categorieën. Op de kaarten is te zien waar welke categorie van toepassing is.

- 1E CATEGORIE (paars) NIET ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED

Dit geldt voor het meest kenmerkende deel van de binnenstad van Zutphen. Daar waar het stadsbeeld bijzonder waardevol is vanwege de visuele kenmerken en waarden van de historische bebouwing, waaronder vele rijksmonumenten. De cultuurhistorische en esthetische waarden zijn zeer hoog en zonnepanelen en -collectoren leiden als deze zichtbaar zijn tot een aantasting van het stadsgezicht. Zonnepanelen en -collectoren mogen hier dus niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied. Er moet altijd, ongeacht of de panelen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied of de torens, worden voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

- 2E CATEGORIE (oranje) BEPERKT ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Dit geldt voor de straten waar zich veel monumenten bevinden en waar het historische stadsbeeld zeer samenhangend is of waar de bebouwing een herkenbare begrenzing vormt van de stad of het dorp. De cultuurhistorische en esthetische waarden zijn hoog, maar zonnepanelen en -collectoren hoeven als deze beperkt zichtbaar zijn niet te leiden tot een onevenredige aantasting van het stads- en dorpsgezicht. Daarom kan in deze gebieden worden uitgegaan van de volgende voorwaarden:

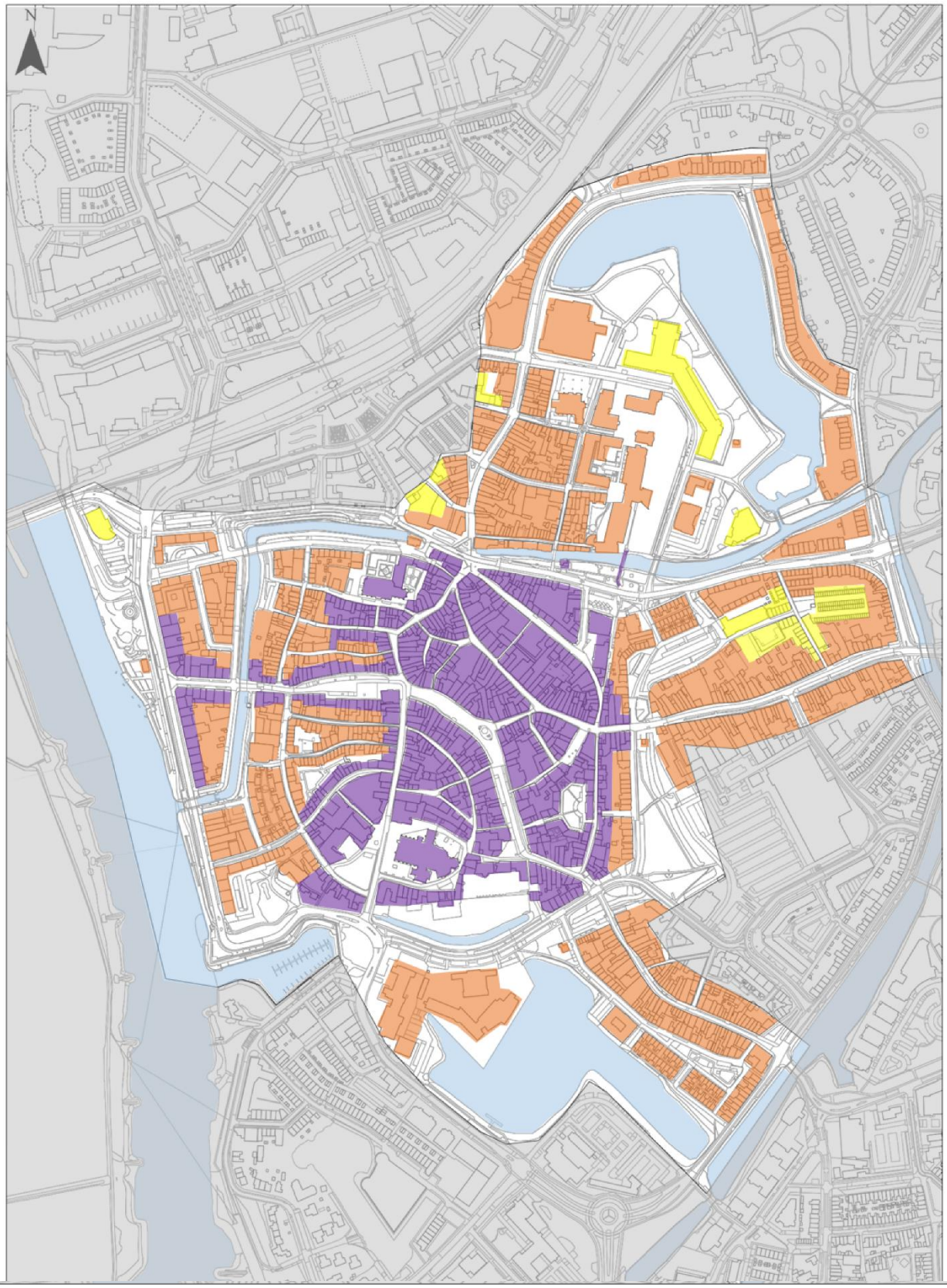
- De zonnepanelen en -collectoren zijn voor slechts een klein deel zichtbaar en daardoor zeer ondergeschikt in het straatbeeld;
- De zonnepanelen en -collectoren zijn geplaatst op een zijdakvlak, dat niet naar de straat gekeerd is en de panelen liggen achter de voorgevel van een bouwwerk dat deel uitmaakt van een aaneengesloten rij bouwwerken. Deze bouwwerken zijn in dezelfde rooilijn geplaatst en hebben een vergelijkbare hoogte goot- en nokhoogte;
- De zonnepanelen en -collectoren zijn niet geplaatst tussen voorgevel en de nok bij een schildkap;
- De zonnepanelen en -collectoren worden niet op het zijdakvlak van een aangekapte dak dat naar de straat is gekeerd geplaatst;
- Er moet altijd, ongeacht of de panelen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied of de torens, worden voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

- 3E CATEGORIE (geel) ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Deze zone betreft de overige straten waar de cultuurhistorische waarden met name vertegenwoordigd worden door de historisch stedenbouwkundige structuur en minder door gebouwde monumenten. Hier komt ook jongere bebouwing voor met een ondergeschikte betekenis voor het beschermde stads- of dorpsgezicht en leidt de plaatsing van zonnepanelen en -collectoren niet direct tot verlies van de cultuurhistorische waarden of een visuele aantasting van een waardevol zicht op de stad of dorp. In deze gebieden gelden de volgende voorwaarden:

- De zonnepanelen en -collectoren mogen de samenhang in het straatbeeld van een bouwblok niet aantasten. De zonnepanelen en -collectoren worden per bouwblok onderling op elkaar afgestemd qua type, legpatroon en plaatsing;
- Er moet altijd, ongeacht of de panelen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied of de torens, worden voldaan aan de uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling.

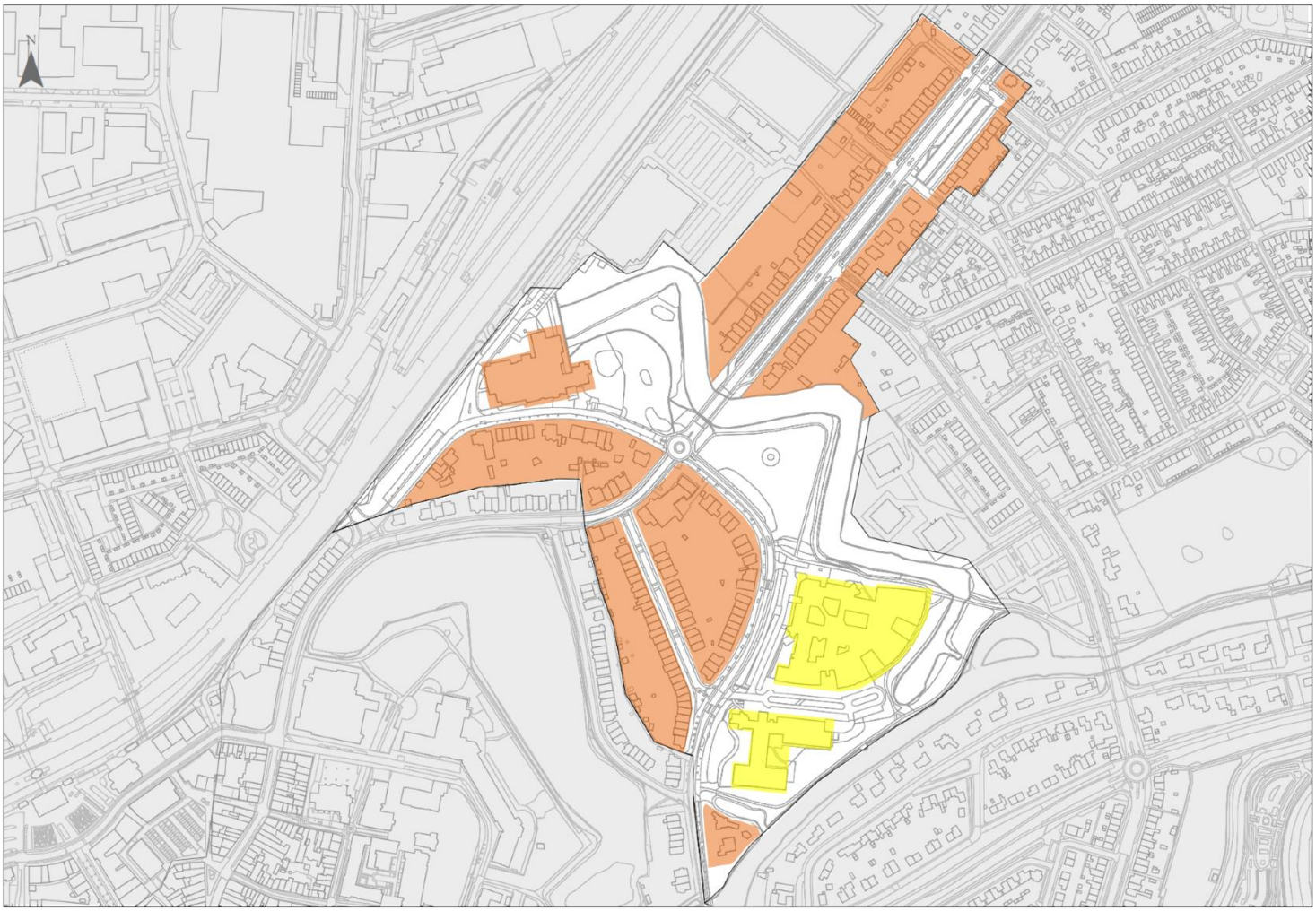
Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad

Legenda

- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen beperkt zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’

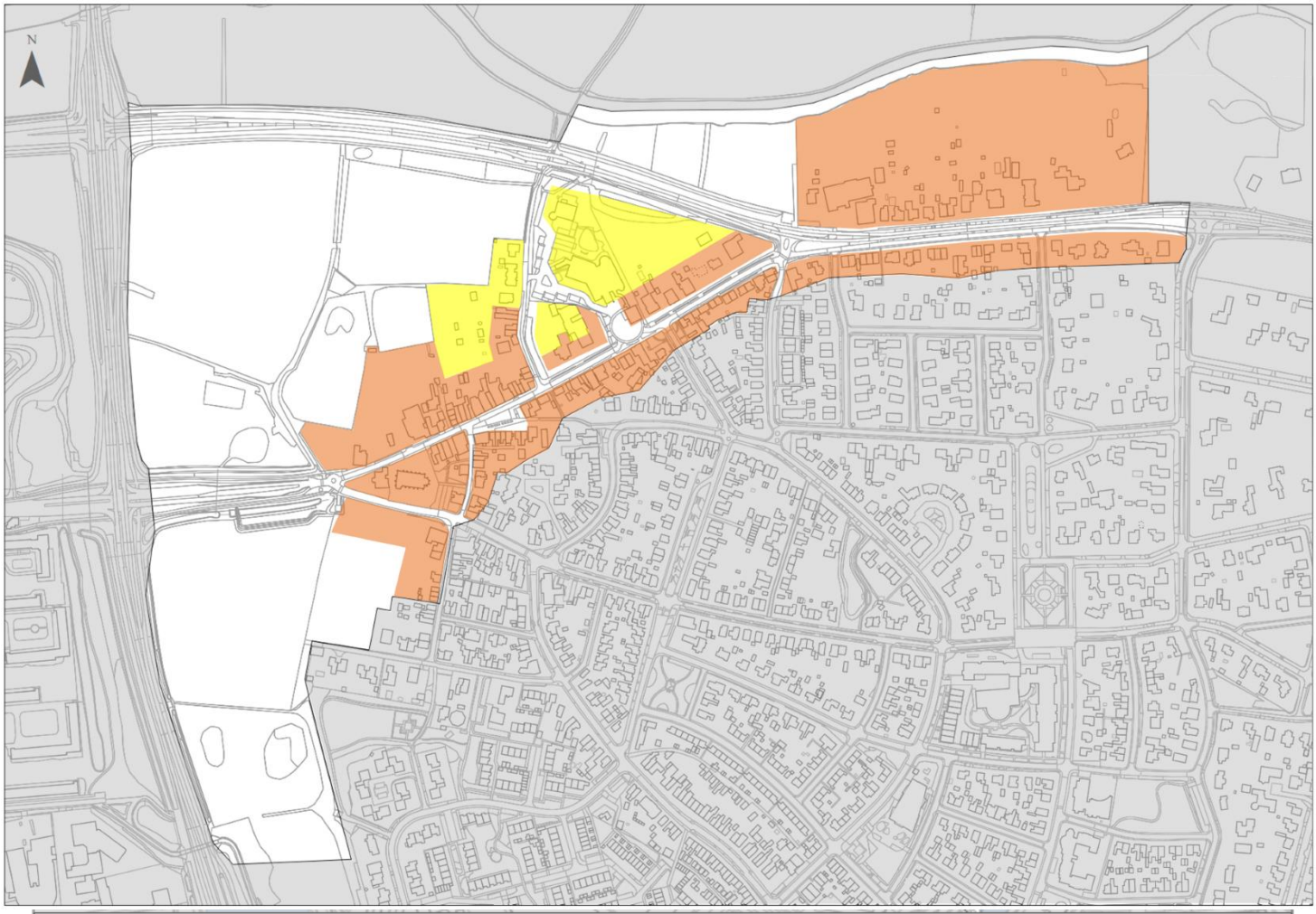
Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

Legenda

- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen beperkt zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

Legenda

- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen niet zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen beperkt zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’
- ‘Zonnepanelen- en collectoren mogen zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied’

Algemene uitgangspunten voor plaatsing, compositie en kleurstelling

Plaatsing, compositie en kleurstelling op schuine daken:

Plaatsing & compositie

- De dakconstructie- of bedekking die al bestaat mag niet verwijderd of beschadigd worden. Dit mag alleen in uitzonderlijke gevallen om de zonnepanelen en -collectoren te verankeren.
- Indak zonnepanelen en -collectoren of zonnedakpannen mogen niet worden toegepast.
- Zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst onder dezelfde hellingshoek als het dakvlak.
- Creeer een rustig beeld door per dakvlak één soort zonnepanelen of -collectoren met dezelfde opwekfunctie, allemaal in dezelfde richting te plaatsen (staand of liggend) én te clusteren tot één rechthoekig vlak of strook. Het patroon mag enkel onderboken worden door dakdoorvoeren.
- Bij complexe dakvlakken of een rij waarbij de panden erg op elkaar lijken worden de zonnepanelen en/of collectoren in een regelmatig patroon vergeleken met elkaar gelegd.
- Houd de zonnepanelen en -collectoren vrij van de noklijn en goot. Richtlijn: zonnepanelen en -collectoren minimaal 1 pan onder de nokpan én minimaal 2 pannen boven de goot plaatsen.
- Bij mansardekappen: zonnepanelen en -collectoren plaatsen op het bovenste gedeelte, tenzij andere vlakken qua zichtbaarheid zich daar beter voor lenen.
- Bij schildaken: zonnepanelen en -collectoren onder (de verticale projectie van) de nok of dakrand plaatsen.

Afbeelding 5. Mansardekap

Afbeelding 6. Schildkap

Kleurstelling

- De panelen zijn volledig in één kleur en gematteerd uitgevoerd (weinig tot geen reflectie) en hebben geen rasterpatroon, lichte randen of lichte accenten. De kleur van de panelen heeft impact op de mate van verstoring. Wanneer de kleur van de zonnepanelen overeenkomt met de kleur van het dakvlak is er in sommige gevallen meer mogelijk.
- Bij complexe dakvlakken of een rij waarbij de panden erg op elkaar lijken worden de zonnepanelen en- of collectoren in dezelfde kleur gelegd.

Afbeelding 7. Schematische verbeelding van uitgangspunten voor plaatsing en compositie op schuine daken

Plaatsing, compositie en kleurstelling op platte daken

Plaatsing & compositie

- De dakconstructie- of bedekking die al bestaat mag niet verwijderd of beschadigd worden. Dit mag alleen in uitzonderlijke gevallen om de zonnepanelen en -collectoren te verankeren.
- Indak zonnepanelen en -collectoren of zonnedakpannen mogen niet worden toegepast.
- Creeer een rustig beeld door per dakvlak één soort zonnepanelen of -collectoren met dezelfde opwekfunctie, allemaal in dezelfde richting te plaatsen (staand of liggend) én te clusteren tot één rechthoekig vlak of strook. Het patroon mag enkel onderboken worden door dakdoorvoeren.
- Bij complexe dakvlakken of een rij waarbij de panden erg op elkaar lijken worden de zonnepanelen en/of collectoren in een regelmatig patroon vergeleken met elkaar, de dakranden en andere elementen in het dak gelegd.
- Zonnepanelen- en collectoren op minimaal 50 centimeter vanaf de rand plaatsen. De exacte afstand hangt van de hoogte en hellingshoek van de zonnepanelen en -collectoren en (indien van toepassing) de hoogte van de dakrand.

Kleurstelling

- De panelen zijn volledig in één kleur en gematteerd uitgevoerd (weinig tot geen reflectie) en hebben geen rasterpatroon, lichte randen of lichte accenten. De kleur van de panelen heeft impact op de mate van verstoring. Wanneer de kleur van de zonnepanelen overeenkomst met de kleur van het dakvlak is er in sommige gevallen meer mogelijk.
- Bij complexe dakvlakken of een rij waarbij de panden erg op elkaar lijken worden de zonnepanelen en- of collectoren in dezelfde kleur gelegd.

Aanvullende uitgangspunten bij (rijks)monumenten

- Uit cultuurhistorisch oogpunt waardevolle materialen en detailleringen worden behouden. Uitgaande van het gegeven dat zonnepanelen en -collectoren op termijn worden verwijderd weegt behoud van historisch materiaal zwaarder dan de esthetiek. Bij de vergunningsaanvraag moet worden aangegeven in welke wijze hierin wordt voorzien.
- Op daken met een bijzondere vorm of afwerking is het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren ongewenst. Dit betreft bijvoorbeeld ronde, spitse of veelhoekige daken, daken met een bijzonder decoratief patroon of riet- of lei gedekte daken.

5. Stappenplan voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren

Stap 1. Uitzoeken of het bouwwerk in het beschermd stads- of dorpsgezicht staat.

Ga na of het bouwwerk waarop u zonnepanelen wilt leggen binnen het beschermde gezicht van Zutphen of Warnsveld valt, want een vergunning voor zonnepanelen en -collectoren op daken is vereist bij monumenten én bij bouwwerken binnen (rijks)beschermde stads- en dorpsgezichten. U kunt hiervoor de kaarten op de website van de gemeente gebruiken.

Stap 2. Uitzoeken welke uitgangspunten op het bouwwerk van toepassing zijn.

Bepaal aan de hand van de kaart welke categorie (1e, 2e of 3e) van toepassing is op uw bouwwerk en welke uitgangspunten gelden voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren. Zie de uitgangspunten op pagina's 8, 13 en 14.

Stap 3. Informatie verzamelen voor de vergunningsaanvraag

Maak duidelijk waar en hoe de zonnepanelen en -collectoren worden geplaatst en gemonteerd. Dit kan met een tekening van een legplan en/of foto van het dakvlak met maatvoering. Maak ook duidelijk hoe de zonnepanelen en -collectoren eruit zien door documentatie toe te voegen van het type en de kleur. Of vraag de leverancier van de zonnepanelen en -collectoren om, naast de gebruikelijke offerte met het legplan en de productinformatie (type, kleur, etc.), de gewenste panelen in een foto aan te geven (fotomontage). Daarnaast wordt er gevraagd om aan te geven hoe leidingen en dergelijke worden doorgevoerd en hoe de brand- en constructieveiligheid wordt gewaarborgd.

Aanvullende gegevens voor platte daken

Bij plaatsing van zonnepanelen en -collectoren op een plat dak zijn aanvullende gegevens nodig over de hellingshoek waaronder de zonnepanelen en -collectoren gelegd worden vergeleken met het platte dak. Deze gegevens zijn nodig om te kunnen bepalen of de zonnepanelen en -collectoren boven de dakrand uitsteken. Over het algemeen volstaat het om deze gegevens schriftelijk aan te leveren.

Stap 4. Zichtbaarheid vanaf openbaar toegankelijk gebied vastleggen

Maak met enkele foto's (op ooghoogte) duidelijk of en in hoeverre de zonnepanelen en -collectoren zichtbaar zijn vanaf openbaar toegankelijk gebied.

Stap 5. Vooroverleg met de gemeente Zutphen

Alvorens een omgevingsvergunning aan te vragen wordt geadviseerd om het (concept)plan vooraf te laten toetsen. Een zogenaamd 'concept verzoek' kan via het omgevingsloket aangevraagd worden. Dit is niet verplicht.

Stap 6. Vergunning aanvragen bij de gemeente Zutphen

Bij een positief advies naar aanleiding van het concept verzoek kan een aanvraag voor een omgevingsvergunning worden ingediend.

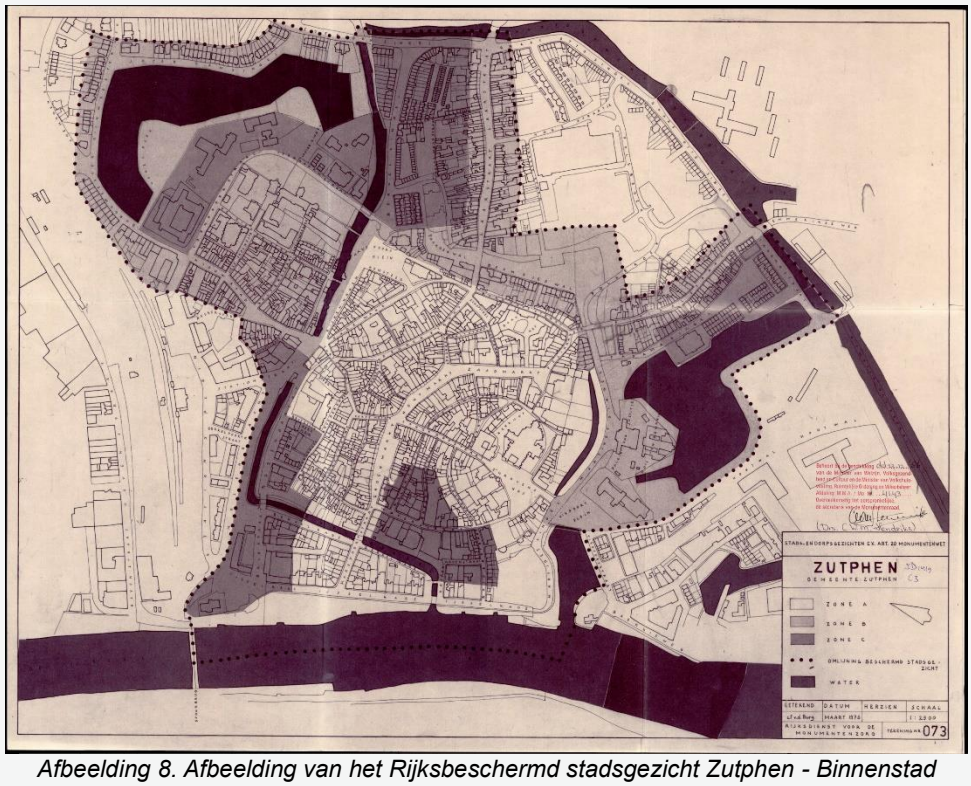
Bijlagen

Bijlage 1. Omschrijving en waardering van de beschermde gezichten

Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - binnenstad

De binnenstad van Zutphen is in 1986 door het Rijk aangewezen als beschermd stadsgezicht. Dat is een erkenning van de monumentale kwaliteit van de historische binnenstad. In de toelichting op het besluit tot aanwijzing is een onderverdeling gemaakt in structurele (historisch stedenbouwkundige) kenmerken en visuele kenmerken (het karakter van de bebouwing). Als meest kenmerkende stedelijke ruimtes worden genoemd:

- Het statige 19e-eeuwse IJsselfront met z'n gepleisterde huizen en daarachter de stad, waarvan het silhouet bepaald wordt door de toren van de Nieuwstadskerk, het torentje van de Broederenkerk, de Wijnhuistoren, de St. Walburgiskerk en de Drogenapstoren.
- Het driehoekige ‘s-Gravenhof met de St. Walburgiskerk, het stadhuis en de voorname bebouwing aan de westzijde.
- De Groenmarkt, Houtmarkt en Zaadmarkt met hun sterke kromming, brede profiel en rijke historische bebouwing en de Wijnhuistoren en Drogenapstoren als dominerende accenten.
- Het winkelgebied ten noorden van de markten, gevormd door de Turfstraat, de Beukerstraat, de Korte Hofstraat en de Sprongstraat. De straten zijn smal en bochtig, waardoor in combinatie met de overwegend waardevolle historische bebouwing een besloten sfeer ontstaat.
- Restanten van de middeleeuwse ommuring: de Berkelruïne, Oude Nieuwstadspoort, Kruittoren, de Martinettoren, de Drogenapstoren en tussen deze laatste twee langs de Martinetsingel een stuk muur met daarbuiten onbebouwde grond met moestuinen en boomgaarden.

Afbeelding 8. Afbeelding van het Rijksbeschermd stadsgezicht Zutphen - Binnenstad

Omschrijving

De binnenstad van Zutphen wordt gekenmerkt door een bijzondere eenheid van schaal en bouwstijl. De meeste bebouwing is voorzien van een lijstgevel en een schildkap met de nokrichting loodrecht op de straat en een sterke variëteit in nokhoogte. Af en toe komen topgevels in combinatie met zadelkappen voor, bijvoorbeeld bij de overgang van de Groenmarkt naar de Marspoortstraat. Langs de IJsselkade en Nieuwstad bepalen forse monumentale bouwwerken afgedekt met schildkappen het aanzicht van de stad. Het beeld langs de oude uitvalswegen Spittaalstraat en Laarstraat kent een grotere diversiteit, zowel qua bebouwing als dakvormen. De daken zijn in de meeste gevallen afgedekt met gebakken rode en grijs/antraciet pannen.

Afbeelding 9,10 & 11, van links naar rechts. Laarstraat: Lijstgevels met schildkappen, Groenmarkt: topgevels met zadelkappen en de IJsselkade: forse bouwwerken met schildkappen

Voor het meest kenmerkende deel van de binnenstad blijft het beleid voor de zichtbaarheid van zonnepanelen en -collectoren zeer terughoudend. Toch zijn juist in de dichtbebouwde binnenstad kansen voor het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren, omdat het bekappingsbeelds op ooghoogte vanaf openbaar toegankelijk gebied beperkt zichtbaar is. Vaak zijn alleen voordakvlakken zichtbaar die evenwijdig aan de straat liggen (links), zijdakvlakken van hoekbouwwerken (midden) en zijdakvlakken van bouwwerken die niet aan weerszijde zijn ingesloten door bouwwerken met een vergelijkbare hoogte. Bij een smal straatprofiel zoals bijvoorbeeld in de Raadhuissteeg (rechts) ontbreekt ruimte om afstand te nemen en is zelfs in veel gevallen het voordakvlak niet of nauwelijks zichtbaar.

Afbeelding 12,13 & 14, van links naar rechts. Dakvlakken evenwijdig aan de straat, zijdakvlak van hoekbouwwerk langs de Turfstraat én een voorbeeld van een smal straatprofiel (Raadhuissteeg)

Maar toch kan ook in een smal straatje een dakvlak opeens in het oog springen door een bocht in de straat (links) en afhankelijk van de stedenbouwkundige situatie kan daarnaast ook het achterdakvlak een belangrijke rol spelen in een gewaardeerd aanzicht van de stad. Denk hierbij aan de fraaie stadsbeelden vanaf de Martinetsingel op de achterzijde van de bouwwerken aan de Kerkhof (midden) en op de achterzijde van de bouwwerken aan de Bornhovestraat vanaf het Oskamstraatje (rechts). Kortom: een achterdakvlak kan soms beeldbepalender zijn voor het stadsgezicht van Zutphen dan een voordakvlak.

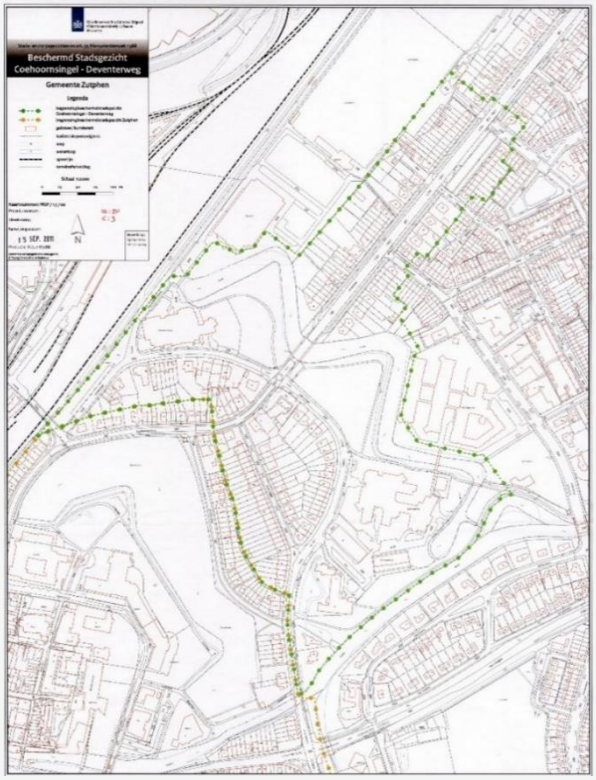
Afbeelding 15, 16 & 17, van links naar rechts. Bocht in de straat Oudewand, achterzijde Kerkhof en de achterzijde Bornhovestraat

Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

Het stadsgezicht Coehoornsingel-Deventerweg (aangewezen in 2011) betreft de 19e- en vroeg 20e-eeuwse stadsuitbreiding voor de welgestelden aan de noordzijde van de Zutphense binnenstad die mogelijk werd na ontmanteling van de oude vestingwerken. Dit stadsgezicht sluit aan bij de omgrenzing van het rijksbeschermd binnenstad en kan daarmee gezien worden als een uitbreiding hiervan.

Beschermingswaardig is de gaafheid van de stedenbouwkundige opzet, herkenbaar als stadsuitleg na ontmanteling van de vesting, de verschijningsvorm van het merendeel van de bebouwing en de sterke samenhang waarbij architectuur en stedenbouwkundige opzet goed harmoniëren. Voor het bebouwingsbeeld is van belang[i]:

- het type bebouwing: overwegend in blokken of langere rijen aanéén gebouwde herenhuizen (met souterrain, twee forse bouwlagen en kap), alsmede (dubbele) villa's (twee forse bouwlagen met kap);
- de waardevolle straatwanden, met als aandachtspunten: de rooilijnen, de bouwhoogte (nok- en goothoogte), de bouwmassa, de sterk verticale geleding van de bouwwerken (voor wat betreft de hoofdmassa's en de gevelopeningen), al dan niet gecombineerd met horizontale accenten (kroonlijsten, speklagen, plinten en cordonlijsten), het materiaalgebruik, de toepassing van meer of minder rijk gedecoreerde dakkapellen, hoektorentjes, balkons, serres en veranda's et cetera, de bijzondere situering en vormgeving van hoekbouwwerken.

Afbeelding 18. Begrenzingskaart Rijksbeschermd stadsgezicht Coehoornsingel - Deventerweg

Omschrijving

Dit gebied wordt gekenmerkt door 19e- en vroeg 20e-eeuwse stadsuitbreiding met woningbouw voor welgestelden. De bebouwing heeft een sterke samenhang en bestaat hoofdzakelijk uit bouwblokken van aaneengebouwde herenhuizen van twee bouwlagen hoog en een souterrain. Langs de Deventerweg (links) zijn deze bouwblokken veelal plat afgedekt en voorzien van dakschilden. De mogelijkheden om zonnepanelen en -collectoren te plaatsen op het platte dak zijn in veel gevallen al benut. De daken zijn afgedekt met keramische pannen in rode of antraciet kleur. Daarnaast komen enkele (dubbele) villa's voor welke gekenmerkt worden door kloeke, complexe (samengestelde) kapvormen (midden) voorzien van dakkapellen. Het plaatsen van zonnepanelen en -collectoren is op deze kappen lastig; door de samenstelling van kleine dakvlakken en de aanwezigheid van diverse kleine elementen zoals dakkapellen, schoorstenen en hoektorentjes zijn plaatsingsmogelijkheden beperkt en een enkel zonnepaneel leidt hier al gauw tot een grote aantasting van het beeld.

De aanééngebouwde herenhuizen langs de Coehoornsingel (rechts) en Rozenhoflaan zijn veelal afgedekt met schildkappen. Hier doen zich mogelijkheden voor op de zijdakvlakken; de sprekende lijstgevels bepalen het straatbeeld waardoor een geringe verstoring van het dakvlak door een zonnepanelen en -collectoren op het zijdakvlak (onder voorwaarden) niet tot een onevenredige verstoring van het stadsbeeld hoeft te leiden.

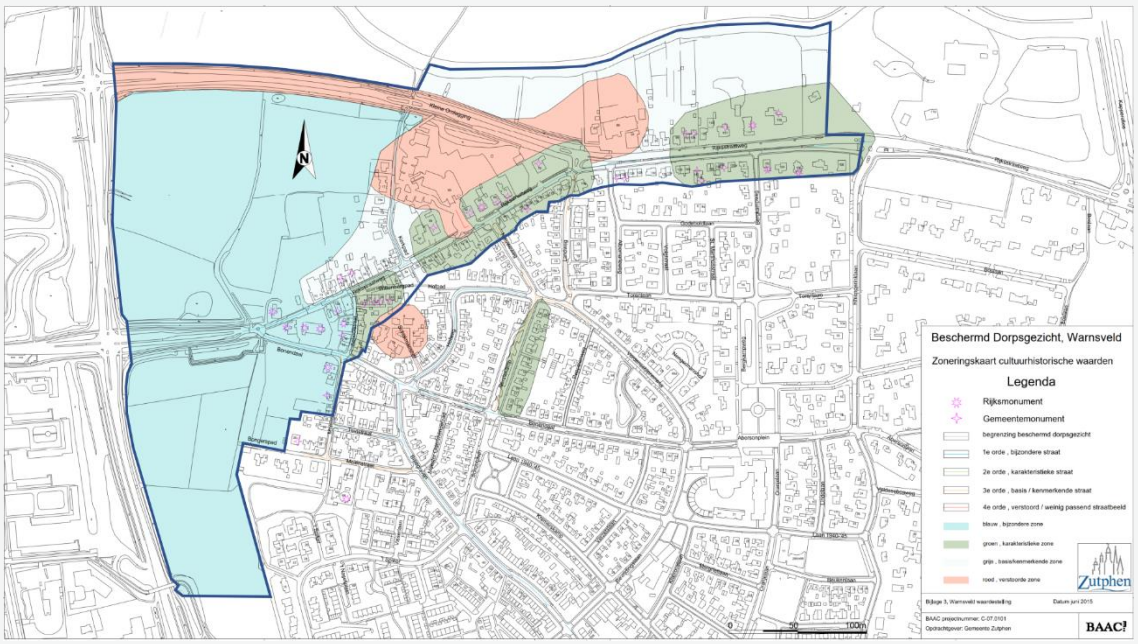

Afbeelding 19, 20 & 21, van links naar rechts. Deventerweg, dubbele villa's langs de Deventerweg en de Coehoornsingel

Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

In 2007 is op verzoek van de gemeente een onderzoek uitgevoerd (door adviesbureau BAAC) naar de bestaande cultuurhistorische waarden van de Warnsveldse dorpskern. Dit heeft in 2015 geresulteerd in de aanwijzing van (een gedeelte van) deze dorpskern tot gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. Binnen de contouren van het dorpsgezicht wordt vooral hoge waarde toegekend aan de driehoek die wordt gevormd door de Rijksstraatweg, het Bonendaal en de Schoolstraat. In dit gebied staan vrijwel uitsluitend Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. Aangrenzend aan deze driehoek is het pleintje aan de Rijksstraatweg vooral stedenbouwkundig interessant. De Rijksstraatweg en de Schoolstraat zijn daarnaast van waarde als voorbeeld van een verkeerslint waarin de bebouwingsontwikkeling vanaf de zeventiende eeuw te volgen is, en waar een sterke nadruk ligt op de negentiende-eeuwse impuls die (veelal vanuit de stad Zutphen) aan de ontwikkeling van het dorp is gegeven[ii].

De bebouwing wordt gekenschetst door diversiteit, waarbij bouwwerken die hooguit als kenmerkend worden aangemerkt, de boventoon voeren. Vrijwel alle bouwwerken in de Warnsveldse kern zijn daarnaast in de twintigste eeuw eens of vaker aangepast, wat meestal ten koste ging van de ruimtelijke en de structurele samenhang. Individualiteit kenmerkt de Warnsveldse dorpskern.

Afbeelding 22. Begrenzingskaart Gemeentelijk beschermd dorpsgezicht Warnsveld

Omschrijving

Er wordt vooral hoge waarde toegekend aan een bescheiden driehoek die wordt gevormd door de Rijksstraatweg, het Kerkplein en de Schoolstraat in het westen van dit gebied. Hier staan vrijwel uitsluitend Rijksmonumenten en gemeentelijke monumenten. De overige bebouwing langs de Rijksstraatweg is erg divers. Een aantal bouwwerken heeft een monumentale status of is aangeduid als karakteristiek object. Vrijwel alle bouwwerken zijn in de twintigste eeuw aangepast, wat meestal ten koste ging van de ruimtelijke en de structurele samenhang. Langs het Kerkpad, een landelijk, achterafgelegen straatje bevindt zich aan het begin bescheiden oudere bebouwing. Verderop staan vrijstaande nieuwbouw bouwwerken.

Qua bebouwing kenmerkt individualiteit de Warnsveldse dorpskern. Binnen dit dorpsbeeld wordt voor een deel een verruiming van het huidige beleid mogelijk gevonden.

Afbeelding 23, 24 & 25, van links naar rechts. Kerkplein, Molenstraat en de Schoolstraat

Afbeelding 26, 27 & 28, van links naar rechts. Rijksstraatweg, Rijksstraatweg en het Kerkpad

Bijlage 2. Voorbeelden van (on)mogelijkheden binnen het nieuwe beleid

1E CATEGORIE (paars) NIET ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED

Hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen in het zicht.

2E CATEGORIE (oranje) BEPERKT ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Zie witte pijlen; Plaatsing op zijdakvlakken, alleen bij bouwwerken in een aaneengesloten rij, in dezelfde rooilijn en met een vergelijkbare hoogte en niet op straatgerichtte zijdakvlakken van hoekbouwwerken.

2E CATEGORIE (oranje) BEPERKT ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Geel omkaderd vlak; hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen. Het bouwwerk ligt aan deze zijde niet aaneengesloten in de rij met het naastgelegen bouwwerk. De impact van de zonnepanelen en -collectoren op het straatbeeld wordt daardoor te groot.

Geel omkaderde dakvlakken; hier geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen Links: dit dakvlak steekt teveel uit boven het naastgelegen bouwwerk aan de linkerzijde en is daardoor goed zichbtaar. De impact van zonnepanelen en -collectoren op de straat wordt daardoor te groot. Rechts: geen zonnepanelen en -collectoren plaatsen op het zijdakvlak van een aangekapt dak aan straatzijde.

3E CATEGORIE (geel) ZICHTBAAR VANAF OPENBAAR TOEGANKELIJK GEBIED MITS

Plaatsing is ook mogelijk op het voordakvlak als wordt uitgegaan van een rustig beeld.

[i]Bron: toelichting bij het besluit tot aanwijzing van het beschermde stadsgezicht Coehoornsingel-Deventerweg RCE 18-06-2004

[ii] Bron: Cultuurhistorische analyse en waardebepaling dorpskern Warnsveld BAAC rapport C-07.0101 - herziene versie juli 2008